

Innovatiehuis Politie Noord-Nederland

Beschrijving (stage-)opdracht

Het Innovatiehuis Politie N-N wil graag de resultaten van jouw opdracht delen met de politie-collega's. Om hen een snelle indruk te geven vragen we je een korte beschrijving te geven, in het onderstaande format. Je kunt de samenvatting in je (stage-)verslag als uitgangspunt gebruiken. (Lettertype Arial 10)

Titel onderzoek

Algoritmische opsporing van vermiste personen, Een onderzoek naar de van toepassing zijnde bepalingen uit de Algemene verordening gegevensbescherming bij de algoritmische opsporing van een vermist persoon

Naam	Datum	Eindcijfer
10.2 e.	1 september 2020	7

Opleiding

Master IT-recht

Onderwijsinstelling

Rijksuniversiteit Groningen

Periode

Januari 2020 – augustus 2020

Aanleiding en probleemanalyse (+/- 150 woorden)

Beschrijf de achtergronden die hebben geleid tot jouw onderzoek en welk probleem je hebt onderzocht en wie de opdrachtgever is.

De 'Sarea Samen Zoeken' app wordt ondersteund door een Bayesiaans algoritme. Met de achterliggende Bayesiaanse statistiek kan op basis van verzamelde data een kansberekening van het plaatsvinden van een bepaalde gebeurtenis gemaakt worden, gegeven bepaalde omstandigheden. Door verscheidene persoonsgegevens van de vermiste persoon in de app in te voeren wordt er met behulp van deze statistiek een gebied afgebakend waarin de vermiste persoon zich waarschijnlijk zal bevinden. Vervolgens kunnen de vrienden en familie met behulp van de app in dit gebied gecoördineerd zoeken.

Bij algoritmische verwerkingen van persoonsgegevens ten behoeve van opsporing van een vermist persoon speelt de volgende onderzoeksvraag een belangrijke rol: *Is het zoeken naar vermiste personen door middel van een Bayesiaans algoritme in overeenstemming met van toepassing zijnde bepalingen in de AVG?*. Hierbij wordt eerst gekeken naar de werking van het Bayesiaans algoritme. Vervolgens wordt onderzocht of de algoritmische verwerking voldoet aan de beginselen van de AVG en of er een rechtmatige grondslag voor bestaat. Ten slotte wordt gekeken of de verwerking gezien kan worden als uitsluitend geautomatiseerde besluitvorming en welke consequenties dit heeft.

Samenvatting onderzoek (+/- 300 woorden)

Korte beschrijving van je onderzoek.

Hoofdstuk twee bevat een uitleg over de werking van het Bayesiaans algoritme.

Voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van het Bayesiaans algoritme dient te worden gekeken naar de toepassing ervan. De betrouwbaarheid is afhankelijk van het gebruik van het algoritme.

Hoofdstuk drie richt zich op de beginselen en rechtsgrondslagen zoals vastgelegd in artikel 5 jo. artikel 6 AVG. De algoritmische verwerking dient te voldoen aan alle beginselen zoals vastgelegd in artikel 5 AVG. De beginselen van transparantie en minimale gegevensverwerking verdienen in dit geval extra aandacht. Bij het beginsel van transparantie dient onderscheid te worden gemaakt tussen transparantie en verklaarbaarheid, waarbij transparantie ziet op de duidelijkheid omtrent de algoritmische verwerking van persoonsgegevens en de verklaarbaarheid op de door het algoritme gegenereerde resultaten. Technische transparantie zal bij kunnen dragen aan de verklaarbaarheid van het algoritme.

Bij het beginsel van minimale gegevensverwerking dient voor de algoritmische verwerking onderscheid te worden gemaakt tussen twee fases: de fase van ontwikkeling van het algoritme en de fase waarin daadwerkelijk gebruik wordt gemaakt van de app en dus het algoritme. Mogelijk is dat voor het maken en onderhouden van het algoritme een ander minimum aan hoeveelheid gegevens noodzakelijk is dan wanneer de app daadwerkelijk in gebruik wordt genomen.

Voor de verwerking van persoonsgegevens dient volgens artikel 6 AVG een rechtsgrondslag aanwezig te zijn. Voor de algoritmische verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de opsporing van de betrokkene zijn drie rechtsgrondslagen onderzocht: toestemming, het vitaal belang en het gerechtvaardigd belang. Indien toestemming als rechtsgrondslag moet dienen, zal onderscheid gemaakt moeten worden tussen betrokkenen van jonger dan zestien jaar en betrokkenen van zestien jaar en ouder. Wanneer de betrokkene ouder is dan zestien jaar zullen complexe constructies bedacht moeten worden, die zullen leiden tot veel complicaties. Indien het vitale belang als rechtsgrondslag moet dienen, zal er moeten worden vastgesteld dát er sprake is van een vitaal belang. Wie als verwerkingsverantwoordelijke kan worden aangemerkt is hierbij van groot belang. Ook de beantwoording van de vraag of de dreiging voor het leven van de betrokkene onmiddellijk moet zijn speelt een belangrijke rol bij deze rechtsgrondslag. Bij de toepassing van het gerechtvaardigd belang zal een belangenafweging gemaakt moeten worden tussen het gerechtvaardigd belang en het belang of fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene. De uitkomst hiervan bepaalt of deze rechtsgrondslag toereikend kan zijn.

Ten slotte is in hoofdstuk vier onderzocht of de opsporing van de betrokkene door middel van het Bayesiaans algoritme als uitsluitend geautomatiseerde besluitvorming kan worden aangemerkt. Het verbod van geautomatiseerde besluitvorming met betrekking tot kinderen zoals vastgelegd in overweging 71 van de AVG is niet door de wetgever overgenomen in artikel 22 AVG. Volgens de Artikel 29-werkgroep wordt het dan ook niet als een absoluut verbod gezien omdat uitsluitend geautomatiseerde besluitvorming ook in het voordeel van het kind kan werken.

Conclusies (+/- 150 woorden)

Beschrijf de belangrijkste conclusies en evt. Aanbevelingen (mag in bullets)

Beginselen:

- Vanwege de belangrijke rol van transparantie bij algoritmen dient er extra aandacht te worden besteed aan het transparantiebeginsel; de black box moet worden doorbroken.
 - Voor de betrokkene dienen de door het algoritme gegenereerde resultaten verklaard te worden.
 - Hieraan zullen technische maatregelen kunnen bijdragen.

Rechtsgrondslag:

- Toestemming zal enkel als rechtsgrondslag kunnen dienen indien de betrokkene de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt of indien er sprake is van een onbekwame betrokkene.
- Door onduidelijkheid omtrent de vraag of het preventief verwerken van persoonsgegevens onder het vitaal belang kan worden verstaan is dit is geen sterke rechtsgrondslag.
- Het gerechtvaardigd belang kan, afhankelijk van een precieze belangenafweging, als grondslag dienen.
 - Indien voldoende waarborgen worden gesteld ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene neemt de kans op een positieve uitkomst van de belangenafweging toe.

Geautomatiseerde besluitvorming

- Enkel bij een foutieve of gebrekkige werking van het algoritme kan er eventueel sprake zijn van geautomatiseerde besluitvorming.
- Omdat de beperking tot het zoekgebied op grond van de ingevoerde persoonsgegevens van de betrokkene als een vorm van profilering kan worden aangemerkt is hierbij opletten vereist.